

AVANTPROJECTE DE LLEI DE CONTRACTACIÓ PÚBLICA DE CATALUNYA

Aportacions de Dincat a la consulta pública prèvia a l'elaboració d'un Avantprojecte de llei de contractació pública de Catalunya

---

Contractació pública reservada a CET d'iniciativa social

La Llei de contractació pública de Catalunya ha de contemplar, necessàriament, un apartat específic dedicat a la contractació pública reservada a Centres Especials de Treball d'iniciativa social. En aquest sentit, és fonamental que es creï una categoria diferenciada i unes exigències d'acreditació específiques dins del Registre de Centres Especials de Treball en relació a la subcategorització de Centre Especial de Treball d'Iniciativa Social.

Els contractes reservats constitueixen una figura legal específica que permet qualificar com a reservat el procediment d'adjudicació d'un contracte públic, la qual cosa implica que exclusivament podran participar a la licitació, resultar adjudicatàries o ser contractades determinades categories d'empreses, com són els Centres Especials de Treball d'iniciativa social i Empreses d'inserció sociolaboral. Per tant, són un instrument clau per afavorir, promoure i facilitar l'ocupació de les persones amb discapacitat i són un mecanisme d'acció positiva que facilita i afavoreix la contractació de les entitats d'iniciativa social que ocupen a aquest col·lectiu.

Les limitacions que aquestes reserves puguin implicar sobre la llibertat de concurrència es troben emparades per la legislació europea i estatal, en tant que són mesures d'acció positiva que tracten de compensar el desavantatge de partida de determinats col·lectius oferint l'oportunitat a les Administracions Públiques de contractar a empreses i organitzacions que es troben en posició d'inferioritat competitiva en qualsevol licitació.

Concretament, l'article 20 de la Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell, del 26 de febrer del 2014, preveu que "*els Estats membres podran reservar el dret a participar en processos de contractació a tallers protegits i operadors econòmics els quals el seu objectiu principal sigui la integració social i professional de persones discapacitades o desfavorides o preveure l'execució dels contractes en el context de programes de treball protegit a condició que al menys el 30% dels treballadors dels tallers, els operadors econòmics o els programes siguin treballadors discapacitats o desfavorits*". A més, el considerant 36 d'aquesta Directiva evidencia i elogia l'imprescindible paper dels Centres Especials de Treball, argumenta que no poden competir en condicions d'igualtat amb empreses mercantils i estableix com a conclusió la necessitat de reservar contractes i establir accions positives que afavoreixin la contractació pública.

Així mateix, el Tribunal de Justícia de la Comunitat Europea (*STJCE 1997/129, de 17 de juny de 1997, assumpte Sodemare-Lombardia*), ha vingut assenyalant que *"els Estats membres podran reservar la participació en el procediments d'adjudicació de contractes públics a tallers protegits o reservar la seva execució en el marc de programes d'ocupació protegida, quan la majoria dels treballadors afectats siguin persones discapacitades, i degut a la gravetat de les seves deficiències, no puguin exercir una activitat professional en condicions normals"*.

D'altra banda, la Llei 9/2017, del 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic (LLCSP), al seu article 1.3. estableix el mandat transversal i preceptiu d'incorporar criteris socials a tota contractació pública. La seva disposició addicional 4^a, estableix la possibilitat de *"fixar percentatges mínims de reserva del dret a participar en els procediments d'adjudicació de determinats contractes o de determinats lots d'aquests contractes a Centres Especials de Treball d'iniciativa social i a empreses d'inserció regulats, respectivament al text refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social i a la Llei 44/2007, de 13 de desembre, per a la regulació del regim de les empreses d'inserció, que compleixin amb els requisits recollits a aquesta normativa, per a tenir aquesta consideració, o un percentatge mínim de reserva de l'execució d'aquests contractes en el marc de programes d'ocupació protegits, a condició de que el percentatge de treballadors amb discapacitat o en situació d'exclusió social del Centres Especials de Treball, de les empreses d'inserció o dels programes, sigui el previst a la seva normativa de referència, i en tot cas, al menys del 30%"*.

Aquesta disposició addicional 4^a i la disposició final 14^a de la LLCSP transposen a l'ordenament jurídic estatal l'article 20 de la Directiva 2014/24. Però el contingut d'aquestes disposicions va mes enllà del que estableix l'article 20, doncs preveuen uns requisits addicionals: per una part, *"Han de rebre directa o indirectament el recolzament i la participació en més del 50% d'entitats sense afany de lucre"*; i, per l'altra, *"han de revertir íntegrament els seus beneficis en el seu propi establiment o en un altre centre de la mateixa naturalesa"*.

La nostra legislació, ha definit els Centres Especials de Treball d'iniciativa social. Trobem referències a la disposició final 14^a de la Llei 9/2017 de contractes del sector públic (LLCSP), la qual modifica el Text Refós de la Llei General de Drets de les Persones amb Discapacitat i de la seva Inclusió Social (LLGDPD), aprovat pel Reial Decret legislatiu 1/2013, incorporant un apartat 4 al seu article 43:

"Tindran la consideració de Centres Especials de Treball d'iniciativa social, aquells que:

- *Són promoguts i participats en més d'un 50%, directament o indirectament, per una o diverses entitats, ja siguin públiques o privades, que no tinguin ànim de lucre, o que tinguin reconegut el seu*

caràcter social als seus Estatuts, ja siguin associacions, fundacions, corporacions de dret públic, cooperatives d'iniciativa social o altres entitats de l'economia social o societats mercantils en què la majoria del capital social sigui propietat d'alguna entitat esmentada amb anterioritat, és a dir, sense ànim de lucre, ja sigui de forma directa o indirecta, i

- *sempre que en tots els casos en els seus Estatuts o en acord social s'obliguin a la reinversió íntegra dels seus beneficis per crear oportunitats d'ocupació per a persones amb discapacitat i la millora contínua de la seva competitivitat i de la seva activitat d'economia social, tenint en compte tot cas la facultat d'optar per reinvertir-los en el mateix centre especial d'ocupació o altres centres especials d'ocupació d'iniciativa social."*

Certament, però, a Catalunya l'aplicació practica d'aquesta reserva de mercat està tenint algunes dificultats. Des de la problemàtica de la documentació concreta que deuen requerir i comprovar els òrgans de contractació per acreditar i verificar que un Centre Especial de Treball reuneix efectivament la condició d'iniciativa social, fins l'absència d'un registre que identifiqui quins són els Centres Especials d'Iniciativa Social existents a Catalunya, amb publicitat i transparència, esdevenen alguns dels problemes plantejats a l'hora de fer efectiva aquesta reserva. Aquestes complicacions estan generant recursos especials, certs recels a l'hora de reservar contractes i, en ocasions, adjudicacions reservades a CET que no són d'iniciativa social.

Per aquest motiu, i per donar resposta a aquestes problemàtiques detectades, és important que es modifiqui l'Ordre de 12 de juny de 1992, per la qual es crea el Registre de Centres Especials de Treball i la Comissió d'avaluació i seguiment dels programes de suport a la integració laboral de disminuïts, per tal de crear una categoria diferenciada i unes exigències d'acreditació específiques en relació a la subcategorització de Centre Especial de Treball d'Iniciativa Social previstos a l'article 43.4 de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de llur inclusió social.

Aquesta modificació de l'Ordre indicada permetria resoldre les dificultats actuals a l'hora d'acreditat i verificar que un Centre Especial de Treball reuneix efectivament la condició d'iniciativa social, donat que permetria establir un sistema d'acreditació homogeni i objectiu que facilitaria la feina a les administracions públiques contractants i asseguraria la legalitat.

Contractació pública reservada a CET d'iniciativa social que ocupen a persones amb discapacitat i especials dificultats

És important que la futura Llei de contractació pública abordi no només la qualificació d'iniciativa social dels Centres Especials de Treball, sinó que també incorpori una menció específica a la reserva

a CET d'iniciativa social que ocupen a persones amb discapacitat i especials dificultats, és a dir:

- a) Persones amb paràlisi cerebral, persones amb malaltia mental, persones amb discapacitat intel·lectual, amb un grau de discapacitat reconegut igual o superior al 33%.
- b) Persones amb discapacitat física o sensorial amb un grau de discapacitat reconegut igual o superior al 65%.

Ocupar a persones amb discapacitat amb especials dificultats comporta la contractació de més personal (una major ràtio d'educadors/es, treballadors/es socials, formadors/es); una menor productivitat, i sovint també obliga a disposar d'una integralitat de serveis a prestar. Per aquest motiu, la conclusió és que, partint del principi d'igualtat, cal fer una acció positiva cap a les entitats d'iniciativa social que ocupen a persones amb especials dificultats, en la mesura que la seva contribució al bé comú exigeix un esforç que ha de ser compensat.

Incorporació de clàusules socials

Tenint en compte l'exposició anterior, **la futura Llei de contractació pública també hauria d'incorporar clàusules socials per afavorir la inclusió laboral de les persones amb discapacitat i especials dificultats.**

A tals efectes, proposem la inclusió de les següents consideracions a la futura Llei:

1. **Definir l'objecte del contracte amb referències a la inclusió social i a la inserció laboral de persones amb especials dificultats.** És fonamental incorporar als plecs una al·lusió explícita a la inclusió social del col·lectiu, és a dir, no licitar un contracte per a un servei concret sinó un contracte per a un servei a través de l'ocupació de persones amb especials dificultats.
2. **Obligatorietat de reservar el contracte.** És possible establir reserves exclusives per a determinades entitats, com seria el cas dels Centres Especials de Treball que ocupen a persones amb especials dificultats, com possibilita, per exemple, la secció 3ª dels contractes amb règim especial de la Llei foral 2/2018 de contractes públics de Navarra¹:

"Article 36. Contractes reservats per motius socials

1. *"Els poders adjudicataris hauran de reservar la participació en els corresponents procediments d'adjudicació de contractes de serveis,*

---

¹ <https://www.boe.es/boe/dias/2018/05/04/pdfs/BOE-A-2018-6001.pdf>

obres, subministres i concessió de serveis a Centres Especials de Treball sense afany de lucre o Centres Especials de Treball d'iniciativa social o empreses d'inserció.”

3. **Assenyalar una condició especial d'execució que obligui a ocupar a persones amb dificultats especials.** Les condicions especials d'execució es configuren com a autèntiques obligacions que totes les empreses licitadores assumeixen en presentar les seves propostes i que l'empresa adjudicatària haurà de complir preceptivament en el moment d'executar o prestar el contracte.

Per tant, el plantejament implica que s'incorpori als plecs una condició especial d'execució específica que obligui a comptar dins de la plantilla que executi el contracte amb un percentatge determinat de persones amb especials dificultats (un 40%, un 50% o un 60%).

4. **Establir un requisit de solvència tècnica.** La solvència tècnica o professional es configura com un requisit necessari per participar en una licitació i implica una anàlisi d'aptitud que determina si les empreses que hi volen participar tenen la capacitat, l'equip humà, l'experiència o la trajectòria adequades per executar degudament el contracte.

La normativa avala que en aquesta solvència tècnica es pugui exigir a les empreses i a les entitats concurrents que comptin amb una plantilla formada en un percentatge determinat per persones amb especials dificultats, i fins i tot que disposin de l'experiència, la trajectòria, el coneixement específic i l'equip humà adequats per facilitar-ne la inclusió social i la inserció sociolaboral.

5. **Establir un criteri d'adjudicació que valori la contractació de persones amb especials dificultats.** Els criteris d'adjudicació determinen quina empresa resultarà adjudicatària, i la LLCSP estableix que entre els criteris d'adjudicació es «podran incloure aspectes mediambientals o socials».

A més, a l'article 145.2 incorpora una extensa relació de criteris socials susceptibles de ser valorats i realitza diverses i expresses mencions a la possibilitat de valorar (i establir com a criteri d'adjudicació) la contractació i el foment de l'ocupació de persones amb discapacitat.

Així, valorar la contractació de persones amb especials dificultats per a l'execució del contracte és plenament legal gràcies a l'article 145 de la LCSP amb caràcter general, però a més hem de tenir en compte els

preceptes específics referits als serveis socials assenyalats a la disposició addicional quarantena setena.

Altres propostes a tenir en compte a la futura Llei de contractació pública

- Incrementar per part de l'Administració el control de la subrogació i post adjudicació de contractes
- Incorporar bones pràctiques dels serveis d'atenció a les persones
- Establir criteris de responsabilitat social als licitadors
- Establir un sistema de revisió de preus
- Reforçar el contingut de l'article 11.6 de la LLCSP